

**Učebné osnovy a vzdelávacie štandardy pre predmet
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSTVO
CIRKVI BRATSKEJ**

ISCED 3A

ÚVOD

Vzdelávací štandard predmetu Náboženská výchova / Náboženstvo Cirkvi bratskej pre úplné stredné všeobecné vzdelávanie predstavuje predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov, ako aj pre orientáciu učiteľov.

Štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmetom Náboženská výchova / Náboženstvo Cirkvi bratskej je záujem o dialóg hodnôt a náboženstva, o rozhovor kresťanov s nekresťanmi. Hodiny náboženstva chcú byť v pravom zmysle slova ekumenické. Všetci žijeme v tom istom dome, za ktorý spolu nesieme zodpovednosť. Tento predmet chce byť zároveň aj kontaktným predmetom a chce podporiť proces tvorby triednej komunity. Koncepciu a obsah predmetu vnímame ako pyramídu s tromi poschodiami: základ tvoria vzťahy, na ne nadväzujú hodnoty a napokon koncepty.

Navrhovaná dotácia predmetu je 1 až 2 hodiny týždenne počas prvého až piateho ročníka štúdia. Prvé tri ročníky majú poskytnúť bezpečný priestor pre vyrovnávanie rozdielov medzi žiakmi. Cieľom je, aby sa žiaci zo sekulárneho prostredia necítili hneď od začiatku vylúčení, resp. aby nemali pocit, že v tomto predmete nemôžu dosiahnuť dobrý výsledok. V prvých dvoch ročníkoch má predmet výrazne výchovný charakter, stanovené ciele sú prevažne afektívne. Dôraz je kladený na každodennú etiku a predmet je poňatý ako „kontaktný“. Tretí ročník privádza žiakov na teoretickú úroveň, keď získané etické postoje postuluje v základných etických hodnotách. Zároveň tieto hodnoty zakotvuje v kresťanskom biblickom učení kresťanskej viery. V posledných dvoch ročníkoch získava predmet viac náukový charakter a profiluje sa ako voliteľný maturitný predmet. Popri stále prítomných afektívnych cieľoch čoraz významnejšiu úlohu zohrávajú kognitívne ciele, vrátane rozširovania poznatkov.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- ✓ sa stávajú osobnostne zrelými, s rozvinutými sociálnymi a komunikačnými zručnosťami,
- ✓ vnímajú samých seba ako súčasť vyššieho celku, na základe čoho sa v daných situáciách budú rozhodovať eticky a zodpovedne,
- ✓ majú základný prehľad o hodnotách a myšlienkových konceptoch kresťanstva,
- ✓ rešpektujú odlišné pohľady na svet,
- ✓ osvoja si základný prehľad o učení iných svetových náboženstiev a svetonázorov.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

- byť schopný sebareflexie, sebapoznania, sebaúcty, sebadôvery;
- prevziať zodpovednosti za svoje konanie a osobný život;
- uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných;
- odmietat' sociálno-patologické správanie;
- získavať a udržať si osobnostnú integritu;
- pestovať kvalitné medziľudské vzťahy;
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu;
- hľadať pevné životné hodnoty a konať v súlade s nimi;
- klásť otázky o zmysle života a kriticky prijímať ponúkané odpovede;
- mať úctu k osobe Ježiša Krista a k dobrým tradíciám kresťanskej cirkvi / kresťanských cirkví

AKO PRISPIEVA PREDMET K PRIEREZOVÝM TÉMAM

Multikultúrna výchova

Študenti sa oboznámia s fenoménom viery a náboženstva, s vierou ako antropologickou konštantou človeka ("homo religiosus"). Skúmajú tiež základné východiská odlišných svetonázorov (západného teizmu, západného humanizmu a náboženstiev Východu - hinduizmus, budhizmus): čo hovoria, aké odpovede ponúkajú, do akej miery sú konzistentné a nakoľko je možné ich preniesť do praktického života? Ako sa odlišné východiská prejavujú v danej kultúre a ako reagujú na realitu ľudského zla a utrpenia?

Osobný a sociálny rozvoj

Osobný a sociálny rozvoj je vlastnou podstatou tohto predmetu. Celý predmet Náboženská výchova / Náboženstvo Cirkvi bratskej rozhodujúcou mierou prispieva k naplneniu cieľov tejto prierezovej témy.

Environmentálna výchova

Študenti budú vedení k úcte ku všetkému, čo je Božím stvorením a k potrebe správať sa zodpovedne k prírode a k životnému prostrediu človeka.

OBSAH VZDELÁVANIA V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍKOCH

1. ročník		
Tematický celok	Obsahový štandard Pojmy	Výkonový štandard
Vzájomné poznávanie a vzťahy v triede	komunita osoba a individualita osobná a skupinová identita hrdinovia a vzory	Žiaci počas štúdia: <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznávajú seba samého, ✓ rozvíjajú zdravú sebadôveru, ✓ poznávajú iných okolo seba, ✓ získavajú sociálno-psychologický pohľad na verbálnu a neverbálnu komunikáciu, ✓ spoznajú rôzne typy konfliktov, ✓ získajú schopnosť viesť adekvátne spory s podriadenými a nadriadenými, ✓ rozvíjajú toleranciu v interpersonálnych vzťahoch v rodine a na pracovisku, ✓ porovnávajú rôzne typy agresorov a mobberov, ✓ učia sa akceptácii druhého človeka aj s odlišnými postojmi a názormi.
Vplyv prostredia na osobnosť človeka (rodina, kamaráti, médiá)	rodina rodina a spoločenské zmeny osobnosť a rodinné pozadie temperament	
Komunikácia	generačný konflikt verbálna a neverbálna komunikácia reč tela riešenie konfliktov	
Sexuálna výchova	priateľstvo a láska zamilovanosť, partnerstvo, sexualita telo, duša, duch, rozum, city, vôľa zákon, zodpovednosť obranný mechanizmus Boh Stvoriteľ	

2. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Témy	Pojmy	
Typológia osobnosti	Perfekcionista Darca Romantik Dynamik Tragický romantik Pozorovateľ Lojalista Pôžitkár Revolucionár Mierotvorca	typológia dobro a zlo hranice strach moc imidž melanchólia lenivosť apatia lojalita rebélia kompromis	Žiaci počas štúdia: <ul style="list-style-type: none"> ✓ učia sa sebareflexii, sebapoznaniu, sebaúcte, sebadôvere, ✓ prevezmú zodpovednosť za svoje konanie a osobný život, ✓ získavajú osobnú integritu, ✓ pestujú kvalitné medziľudské vzťahy, ✓ rozvíjajú sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, ✓ popíšu špecifiká dvoch základných teórií o vzniku sveta

3. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Témy	Pojmy	
Vzťah náboženstva a etiky	Náboženstvo a etika	hriech cnosť etika a morálka morálny relativizmus morálny realizmus	Žiaci počas štúdia: <ul style="list-style-type: none">✓ čítajú texty s porozumením,✓ kompetentne odpovedajú na otázky, ktoré súvisia s prebraným textom,✓ štruktúrujú svoju argumentáciu

<p>Morálka z pohľadu Biblie</p>	<p>Pýcha verzus blahoslavení chudobní duchom</p> <p>Závisť verzus blahoslavení žalostiaci</p> <p>Hnev verzus blahoslavení krotkí</p> <p>Lenivosť (apatia) verzus blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti</p> <p>Lakomstvo verzus blahoslavení milosrdní</p> <p>Obžerstvo verzus blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť</p> <p>Žiadostivosť verzus blahoslavení čistého srdca</p>	<p>blahoslavenstvo</p> <p>Biblia (kázeň na hore)</p> <p>katalóg siedmych smrteľných hriechov (pýcha, závisť, hnev, lenivosť, lakomstvo, obžerstvo, žiadostivosť)</p> <p>verzus blahoslavenstvo chudoby ducha, blahoslavení žalostiaci, blahoslavení krotkí, blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti, blahoslavení milosrdní, blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť a blahoslavení čistého srdca</p>	<p>v diskusii,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prepájajú preberané hodnoty a chybné postoje s každodennou realitou, ✓ integrujú niektoré z prebraných hodnôt do praktickej pomoci v projekte dobročinnosti.
---------------------------------	--	--	--

4. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Témy	Pojmy	
Úvod do filozofie a nábožen ských svetónázor ov	<p>Život ako cesta, odkiaľ a kam ideme</p> <p>Sekulárny humanizmus</p> <p>Problém zla</p> <p>Možnosti a hranice náboženského dialógu</p> <p>Čo je to pravda</p> <p>Čo je to záväzok</p>	<p>svetónázor</p> <p>filozofia života</p> <p>sekulárny humanizmus</p> <p>veda a náboženstvo</p> <p>budhizmus</p> <p>transcendencia</p> <p>morálny relativizmus</p> <p>objektivita a subjektivita</p> <p>ilúzia a realita</p> <p>kritická reflexia</p> <p>človek</p> <p>zlo</p> <p>utrpenie</p> <p>vôľa k moci</p> <p>ľudská prirodzenosť</p> <p>nirvána</p> <p>racionalita</p>	<p>✓ vysvetľujú preložené texty a témy,</p> <p>✓ identifikujú najsignifikantnejšie rozdiely medzi hlavnými svetónázormi,</p> <p>✓ kriticky hodnotia rozdiely v svetónázoroch,</p> <p>✓ vysvetľujú základnú otázku: „Prečo je preferovaný jeden svetónázor v určitej kultúre nad druhým“,</p> <p>✓ argumentujú, oponujú a kriticky nazerajú v skupinovej diskusii</p>

5. ročník			
Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Témy	Pojmy	
Úvod do náboženstva	<p>Existuje Boh?</p> <p>Realita smrti</p> <p>Možnosti a hranice medzinábožen ského dialógu</p>	<p>náboženstvo</p> <p>Boh</p> <p>smrť</p> <p>islam</p> <p>moslim</p> <p>kresťanstvo, kresťan</p> <p>učenie</p> <p>multikulturalizmus</p> <p>medzináboženský dialóg</p> <p>rozum</p> <p>viera</p> <p>presvedčenie</p> <p>veda</p> <p>dejiny</p> <p>hľadanie</p> <p>zmysel</p> <p>interpretácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetľujú zadané texty a súvisiace otázky, ✓ vysvetľujú základné argumenty pre a proti existencii Boha, ✓ diskutujú o konfliktoch a otázkach súvisiacich s náboženstvom v modernom svete, ✓ kriticky diskutujú o základných kresťanských učeniach, ✓ argumentačne obhajujú svoje názory, ✓ reagujú na kritiku v skupinových diskusiách.
Úvod do kresťanstva	<p>Osoba Ježiša Krista</p> <p>Učenie Ježiša Krista</p>	<p>Ježiš Kristus</p> <p>evanjelium</p> <p>Ja som</p>	

Úvod do spirituality	Príbehy osobností a moja spiritualita	spiritualita meditácia kláštor obrátenie komunitarizmus individualizmus skúsenosť evolúcia pokrytectvo	
----------------------	---------------------------------------	--	--

UČEBNÉ ZDROJE

Biblia

COLLINS, Francis: Boží jazyk

KELLER, Timothy: Dôvod pre Boha

LEWIS, C. S.: Veľký rozvod

LEWIS, C. S.: Meditácia v kôlni

LEWIS, C. S.: Váha slávy

MERTON, Thomas: Žiadny človek nie je ostrov

MORRIS, Tom: Filozofia pre nechápavých

PECK, Scott: Štádiá spirituálneho rozvoja

RATZINGER Joseph: Úvod do kresťanstva

TRESMONTANT Claude: Výklad učenia Rabbiho Ješuu z Nazaretu